

Pravnik

2012

**Projekt
Udruge
Pravnik**

Kongres studenata prava

„Kongres studenata prava“ izvorni je projekt Udruge Pravnika, najstarije udruge studenata Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Pokrenut je 2009. godine u suradnji i pod pokroviteljstvom tadašnjeg dekana Pravnog fakulteta u Zagrebu, prof. dr. sc. Josipa Kregara. Prvi kongres održan je na temu „*Instrumenti zaštite ljudskih prava u Republici Hrvatskoj*“, a Sveučilište u Zagrebu prepoznalo je vrijednost i značaj projekta te je organizatorima za isti, dodijelilo posebnu Rektorovu nagradu. Najviši standardi kojima su organizatori stremili, ipak nisu stali na tome. Kongres je ove godine održan već četvrtu godinu za redom, što potvrđuje da je postao godišnja tradicionalna manifestacija i dio redovitih aktivnosti Udruge. Želja svih je da se ta tradicija održi i nadalje, i tako postane dio bogate višestoljetne tradicije Pravnog fakulteta u Zagrebu.

Projekt je od posebne važnosti za Pravni fakultet, ali i za Sveučilište u cjelini. Zamišljen je kao oblik studentske participacije u oblikovanju i nadopunjavanju stečenog znanja na područjima koja nisu toliko zastupljena u samom curriculumu fakulteta, a teme su usko vezane uz ljudska prava. Održavanja ovakvog oblika studentskih događanja posebno je bitno zbog širenja svijesti studenata o potrebi aktivnog angažmana u zaštiti i promociji ljudskih prava. Usavršavanje u odgovornom građanstvu i privrženost idealima demokracije nužno je radi pružanja zaštite svima onima kojima je pomoć potrebna. Osim zbog strukturno - organizacijskih aspekata, projekt je od posebne važnosti i zbog interdisciplinarnog pristupa složenim pitanjima. Prateći svjetske trendove, sudionicima Kongresa pruža se uvid u stanje teorije, odnosno znanosti i prakse na svim relevantnim područjima za temu Kongresa. Zbog kvalitetnog ostvarenja interdisciplinarnosti, Udruga je u organizaciji dosad surađivala sa studentima Medicinskog i Ekonomskog fakulteta u Zagrebu. Međufakultetska suradnja na studentskoj razini 2010. godine bila je tek pionirski projekt, ali se zbog plodonosnih rezultata predviđa da će se nastaviti i u nadolazećim godinama.

Također, treba istaknuti najvišu razinu kvalitete predavača i suradnika Kongresa. Među njima se posebno ističu predsjednik Republike Hrvatske prof. dr. sc. Ivo Josipović, predsjednica Ustavnog suda Republike Hrvatske prof. dr. sc. Jasna Omejec, ministar pravosuđa prof. dr. sc. Ivan Šimonović, ali i brojni drugi sveučilišni profesori i istaknuti praktičari na područjima od posebnog interesa za do sada održane Kongrese – pravnici, ekonomski stručnjaci, liječnici i drugi. Odabirom predavača organizatori iz godine u godinu nastoje pronaći savršenu ravnotežu između teoretskog viđenja problema i iskustva prakse, ali i mogućnosti njihova rješavanja.

Predsjednik Republike Hrvatske, prof. dr. sc. Ivo Josipović, svojevremeni član Udruge Pravnika, svojom je nazočnošću i pozdravnim govorom učinio još svečanijim otvaranje 2. Kongresa pod nazivom „*Pravo i medicina pred izazovima bioetike*“ koji je Udruga organizirala u suradnji sa studentima Medicinskog fakulteta, a pod pokroviteljstvom *Svjetske zdravstvene organizacije (SZO/WTO)*. Organizacijski je odbor, osim sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom, ostvario suradnju i sa specijaliziranom ustanovom Ujedinjenih

naroda, *Uredom Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR)* te je 3. Kongres pod nazivom „*Međunarodne migracije, izbjegličko pravo i bezdržavljanstvo*“ održan pod njegovim visokim pokroviteljstvom.

Valja istaknuti da je Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu, također, prepoznao kvalitetu Kongresa studenata prava, uvrstivši ga među najbolje studentske projekte. Kako bi se Kongres iz godine u godinu organizirao što kvalitetnije, Studentski zbor financijski potpomaže njegovu uspješnu realizaciju. Pravni fakultet također nije ostao po strani te je dodjelom novčanih sredstava učinio ovaj projekt još vrijednijim i uspješnijim.

Kongres je tradicionalno raspoređen kroz tri dana. Svaki kongresni dan ima vlastitu tematiku u okviru glavne teme, a objedinjeni zajedno čine zaokruženu cjelinu. Na Kongresu pravo sudjelovanja, osim studenata Pravnog fakulteta, imaju i ostali studenti zainteresirani za predviđenu temu. Broj studenata je ipak ograničen na, najčešće, njih stotinjak.

Dosadašnji su kongresi iznimno uspješno realizirani, a sudionici Kongresa imaju samo riječi hvale. Time su postavljeni visoki standardi za nadolazeće projekte iste vrste.

Slijedom svega navedenog, smatramo da je svaki kongres zaslužio kratak osvrt.

Započinjemo s 1. Kongresom studenata prava pod nazivom „*Instrumenti zaštite ljudskih prava u Republici Hrvatskoj*“, održanim 2009. godine u Vijećnici Pravnog fakulteta pod pokroviteljstvom Pravnog fakulteta, na kojemu se raspravljalo o kršenju i zaštiti ljudskih prava. Zamišljeno je da se zaštita ljudskih prava proteže kroz svaki slijedeći kongres, u okviru glavnih tema ili da su one usko povezane s pitanjima ljudskih prava.

Kongres je otvoren uz pozdravne riječi tadašnjeg dekana, prof.dr.sc. Josipa Kregara.

Prvi dan bio je posvećen nacionalnim instrumentima zaštite ljudskih prava, a problematiku je otvorio pučki pravobranitelj, Jurica Malčić. Budući da on nema ovlasti štiti ustavna i zakonska prava građana o kojima odlučuju sudovi (u građanskim, parničnim i izvanparničnim te kaznenim stvarima), o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda pred Ustavnim sudom i sudovima općenito govorili su predsjednica Ustavnog suda, prof. dr. sc. Jasna Omejec i tadašnji ministar pravosuđa, prof. dr. sc. Ivan Šimonović. Ova predavanja bila su prikladan uvod u Kongres te su postavila temelj za bolje razumijevanje tema koje su slijedile drugih dana.

Tema drugog dana bila je regionalna zaštita ljudskih prava, odnosno njihova zaštita u okviru Europske unije. Prof. dr. sc. Siniša Rodin s Katedre za europsko javno pravo objasnio je sudionicima princip funkcioniranja postojećih struktura Unije, a Štefica Štažnik Zastupnica Vlade RH pred Europskim sudom za ljudska prava, te Lovorka Kušan, odvjetnica iz Zagreba, potom su iznijele iskustva Republike Hrvatske u zaštiti prava pred Europskim sudom za ljudska prava.

Najkompleksnije područje, međunarodnopravni aspekti zaštite ljudskih prava, obrađivano je trećeg dana Kongresa. Istaknuti profesor međunarodnog prava, prof. dr. sc. Budislav Vukas studentima je govorio o humanitarnoj pomoći i intervenciji u međunarodnom pravu. Nakon njegova, predavanje je održala dr. sc. Dubravka Šimonović, predsjednica Odbora UN-a za uklanjanje diskriminacije žena, ali i dugogodišnja načelnica Odjela za ljudska prava u Ministarstvu vanjskih poslova. Ona je proširila već stečena znanja studenata predavanjem o ulozi organa Ujedinjenih Naroda u zaštiti ljudskih prava, s posebnim osvrtom na rad Odbora za uklanjanje diskriminacije žena u provođenju Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena.

Nastavljamo s prikazom drugog Kongresa studenata prava pod nazivom „*Pravo i medicina pred izazovima bioetike*“ održanog u suorganizaciji sa studentima Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pod pokroviteljstvom Svjetske zdravstvene orga-

nizacije (SZO/WHO). Kongres se održavao u auli Sveučilišta u Zagrebu te prostorijama Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“. Na svečanom je otvorenju sudjelovao i predsjednik Republike Hrvatske, nekadašnji član udruge i glavni urednik časopisa „Pravnik“, prof. dr. sc. Ivo Josipović.

Projekt je osmišljen kao oblik participacije u oblikovanju pravničkog i liječničkog obrazovanja, a problematizirale su se temeljne biološke činjenice, društvena shvaćanja i pravne norme s tog područja. Etičko – moralna pitanja vezana uz sam život, u svim njegovim razvojnim stupnjevima, danas su daleko prisutnija nego prije. Sredinom 20. stoljeća značajno se povećao utjecaj tehnoloških dostignuća i inovacija na razvoj medicine, što je neminovno dovelo i do promjena u odnosu liječnika i bolesnika, pri čemu su se pojavila brojna pravna i etička pitanja i problemi u medicini, za čije je rješavanje nužan multidisciplinarni pristup. Takvi, novi i često prijeporni, odnosi u obavljanju medicinske djelatnosti i skrbi o bolesniku mogu se kvalitetno riješiti samo zajedničkim radom stručnjaka iz područja medicine, prava i bioetike. Opredjeljenje organizatora za interdisciplinarni pristup bioetici proizlazi upravo iz povezivanja najboljeg od onoga što znanstveni dosezi današnjice tih profesija mogu ponuditi. Predavači su bili eminentni stručnjaci s područja prava, medicine, teologije i filozofije.

Naslovi poput „Bioetika i ljudsko dostojanstvo“ prof. dr. sc. Jasenke Makeljević s Medicinskog fakulteta, zatim „Smrt kao ljudsko pravo?“ prof. dr. sc. Žarka Puhovskog s Filozofskog fakulteta te „Zakon o medicinski potpomognutoj oplodnji – može li ljudsko dostojanstvo biti poveznica prava, medicine i etike?“ prof. dr. sc. Dubravke Hrabar s Pravnog fakulteta, lako su privukli pažnju studenata, ali i ostatka akademske zajednice. Puno riječi bilo je i o pravima pacijenata. O njima su govorili doc. dr. sc. Sanja Babić Bosanac i prof. dr. sc. Boris Labar, oboje s Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Studentima su posebno zanimljiva i atraktivna bila predavanja prof. emeritusa dr. sc. Zvonimira Šeparovića i mr. sc. Sunčane Roksandić – Vidličke s Pravnog fakulteta, prof. dr. sc. Danka Polšeka s Filozofskog fakulteta, doc. dr. sc. Ane Borovečki i njenog kolege, doc. dr. sc. Veljka Đorđevića s Medicinskog fakulteta, što se dalo zaključiti iz plodonosne diskusije koja se razvila nakon predavanja.

Slijedi prikaz trećeg Kongresa studenata prava pod nazivom „*Međunarodne migracije, izbjegličko pravo i bezdržavljanstvo*“ održanog 2011. godine pod visokim pokroviteljstvom UNHCR-a. Kroz tri dana, u Vijećnici Pravnog fakulteta, raspravljalo se o bezdržavljanstvu, izbjeglicama, pravu azila, multikulturalizmu i sličnim suvremenim i atraktivnim temama. Tema je pažljivo odabrana povodom 60. godišnjice donošenja Konvencije o pravnom položaju izbjeglica.

Nakon otvaranja, održana su dva uvodna predavanja, profesora Dragana Medvedovića s Pravnog fakulteta pod nazivom „Bezdržavljanstvo (apolitstvo) u usporednom i hrvatskom pravu“ i prof. dr. sc. Milana Mesića s Filozofskog fakulteta pod nazivom „Suvremene međunarodne migracije, državljanstvo i kolektivna kulturna prava.“ Profesor Medvedović uveo je studente u osnovne teorijske pojmove državne pripadnosti te domaće i međunarodno zakonodavstvo iz područja apatridnosti, a profesor Mesić objasnio je zašto je nužno migracijama i konceptu kolektivnih prava pristupiti interdisciplinarno.

Drugi je dan bio posvećen izbjegličkom pravu. Osim o međunarodnopravnim instrumentima zaštite bilo je riječi dakako i o domaćim normativnim rješenjima i nadležnim tijelima u Republici Hrvatskoj. Najprije je bilo govora o temeljnim pojmovima izbjegličkog prava na razini Ujedinjenih naroda i regionalnim instrumentima zaštite izbjeglica. Poznati stručnjak u tom području i slijedeći predavač bio je prof. dr. sc. Davorin Lapaš s Katedre za međunarodno pravo. Na njegovo se predavanje nastavila prof. dr. sc. Zlata Đurđević s Katedre za kazneno procesno pravo. Profesorica je kao članica Povjerenstva za azil Republike Hrvatske prikladno analizirala mjerodavno hrvatsko zakonodavstvo

i dala prikaz trenutnog stanja u području azila u Hrvatskoj. Mr. sc. Goranka Lalić Novak s Društvenog veleučilišta u Zagrebu prikazala je povijest razvoja sustava pružanja zaštite izbjeglicama. Kao važne sudionike u tom iznimno složenom procesu, naglasila je UNHCR i organizacije civilnog društva. Upravo se zbog toga, predavanje g. Marija Pavlovića, voditelja Odjela za povrat i reintegraciju izbjeglica u okviru UNHCR-a, iznimno dobro nadovezalo na prethodnu temu i tako zaokružilo taj kongresni dan. G. Pavlović iznio je perspektive UNHCR-a u tom pogledu. Uz to što je istaknuo mnoge poteškoće, naveo je i pozitivne primjere reintegracijskog procesa i suradnje između zemalja bivše Jugoslavije pri rješavanju ovog iznimno bitnog pitanja.

Zadnji dan odvijanja kongresa obilježila su predavanja na temu „Radne migracije EU s posebnim naglaskom na slobodu kretanja radnika“ mr. sc. Ivane Vukorepe s Pravnog fakulteta te suca Ustavnog suda Republike Hrvatske Mate Arlovića na temu „Ustavna i konvencijska jamstva zaštite nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj“, kao i predavanje g. Terencea Pikea, predstavnika UNHCR-a u Republici Hrvatskoj pod nazivom „UNHCR field experience“.

Zaključno, prikazujemo četvrti Kongres studenata prava održanog ove godine u suradnji s udrugom studenata s Ekonomskog fakulteta, Hrvatskom studentskom asocijacijom, pod nazivom „Svjetska gospodarska kriza“.

Prvi dan bio je osmišljen kao uvod u ekonomsku krizu s posebnim osvrtom na svjetska događanja. Govorilo se o uzrocima nastanka krize, dobrim i lošim stranama vodećih ekonomskih politika, alternativnim zakonodavnim rješenjima. Uvodno predavanje održao je prof. dr. sc. Mladen Vedriš, profesor Pravnog fakulteta na Katedri za ekonomske znanosti, gospodarstvenik, ekonomski stručnjak i političar. Na predavanju se govorilo o začecima krize vezanim za kreditne institucije u SAD-u. Kao jedan od mnogobrojnih uzroka krize navedena je nacionalna i internacionalna konkurentnost zemalja, a profesor se dotaknuo i utjecaja odnosa Europe i SAD-a na globalni razvoj krize. Slijedeće predavanje pod nazivom „Utjecaj pravnog sustava na ekonomski napredak“ održao je prof. dr. sc. Josip Tica s Katedre za makroekonomiju, Ekonomskog fakulteta u Zagrebu. Profesor je svjetsku krizu objasnio principom „pitanje u pitanju“, poput „Zašto su jedni bogati, a drugi siromašni?“, „Zašto jedni imaju prednost pred drugima?“. Kroz cijelo predavanje, profesor je provlačio misao da se bogatstvo zemlje uvelike mjeri motivacijom studenata da se obrazuju. Posljednje predavanje održao je profesor emeritus Alain Parguez sa Sveučilišta Franche-Comté u Francuskoj. Njegovo predavanje na temu „The economics of a man made catastrophe: The future of the Eurozone crisis and how to escape from the race to abyss“ bilo je zapravo predstavljanje njegova pogleda na svjetsku gospodarsku krizu. Profesor se pritom služio znanjem iz sfere monetarne i gospodarske politike te drugih grana ekonomije i gospodarstva. Zaključio je da je vanjsko zaduživanje država, u cilju poticanja potrošnje unutar granica države, destruktivno za gospodarski razvoj i na taj način, ne baš optimističnim pogledima za budućnost ekonomije, zaključio prvi dan.

Drugi dan su se predavanja održavala u prostoru Ekonomskog fakulteta, a bila su posvećena, prije svega, stanju gorećih svjetskih problema u Europskoj Uniji i Republici Hrvatskoj. Dan je započeo izlaganjem Ane Bobić, Mjur (Oxon) o osnovama europskih ekonomskih integracija i principima slobode kretanja dobara u Europskoj uniji. Protekcionizam, kao jedan od uzroka krize u Hrvatskoj, je posebno naglašavan kroz cijelo predavanje. Predavanje koje je slijedilo bilo je vrlo poučno s praktičnog gledišta. Polaznicima kongresa predstavili su se poduzetnici koje kriza nije omela u uspješnom poslovanju. Mr. sc. Ante Mandić, predsjednik uprave IN2 Grupe, jedne od vodećih softverskih kompanija na ovim prostorima, gradnju kompanije od samih temelja opisao je na humorističan način ubacujući u suhoparne činjenice brojne dosjetke i primjere. Dipl. ing. Marina Kralj Miliša je kao članica uprave Končar Elektroindustrije d.d. predstavi-

la poslovanje jednog od najstarijih hrvatskih *brandova*. Na primjeru Končara prezentirala je važnost pametnih poslovnih odluka, inovativnosti i hrabrosti u prevladavanju krize, dok je dipl. ing. Andrea Smrečki svojim projektom "Da Vida's" pokazala je kako se maštovitošću i inovativnošću, trudom i upornošću može stvoriti vlastiti *brand*. Ukazala je na brojne prepreke na tom putu, ali i količinu zadovoljstva kad se one uspješno savladaju. Predavanje prof. dr. sc. Slavka Kulića bilo je drugačije od svih ostalih. Ekonomija je prikazana iz potpuno drugačije, vrlo neobične perspektive. Pozornost sudionika privukao je nesvakidašnjim statističkim podacima, a do kraja predavanja pažnju je održavao prozivanjem odgovornih, od struktura vlasti, do profesora pa i samih studenata. Njegove odrješite i pomalo oštre izjave te kritike obrazovnog sustava bile su svakako vrijedne pažnje. Zadnje predavanje tog dugog kongresnog dana bilo je predavanje mr. sc. Ivana Huljaka. Izlaganje o aktualnim zbivanjima u bankarskom sektoru, s posebnim osvrtom na Hrvatsku narodnu banku i problematiku odnosa valuta – eura i švicarskog franka, po mišljenju studenata ekonomije bilo je najbolje predavanje do sada. Predavač je temu obradio jasno, koncizno i pružio studentima detaljan uvid u temu koja neupitno pričinjava veliki problem današnjice.

Trećeg dana održavanja kongresa, na red su došla prava pojedinca kao potrošača u krizi. Prava su obrađivana vrlo detaljno pa je tako bilo riječi o radnim i socijalnim pravima, utjecaju nemilosrdnog agresivnog marketinga na njihovo zanemarivanje i kršenje te postojećim mehanizmima njihove zaštite. Dan je započeo predavanjem prof. dr. sc. Petra Novoseleca s Katedre za kazneno pravo na Pravnom fakultetu, pod naslovom „Kaznena djela protiv gospodarstva u novom kaznenom zakonu“. Profesor je kao član radne skupine sudjelovao u pripremi novog Kaznenog zakona koji bi trebao stupiti na snagu 1. siječnja 2013. godine pa je bilo vrlo zanimljivo čuti njegove utiske i mišljenja o rješenjima novog Zakona. Novi zakon u mnogome se bavi upravo gospodarskim kriminalom, posebice kaznenim djelima zlorabe ovlasti i imovine u poslovanju. Osim pojašnjena povezanosti hrvatskog pravnog sustava, pa tako i kaznenog prava, s njemačkim, austrijskim i švicarskim, koje je bilo nužno radi studenata ekonomije, koji većinom s time nisu bili upoznati, profesor je iznio probleme s kojima se naše kazneno pravo bori od njegovih početaka. Problem sukoba interesa prilikom imenovanja članova nadzornih odbora ili odgovornosti nadzornih odbora za nepoduzimanje dužnih radnji, primanje i davanje mita, zabranjeni sporazumi i koncentracije, samo su neki od problema kojih se profesor Novoselec dotakao i objasnio potrebu njihove pravilne regulacije u zakonu. Predsjednik Hrvatske gospodarske komore, g. Nadan Vidošević, svojim predavanjem „Paradigma hrvatske ekonomske krize“ oduševio je sudionike. Pregled hrvatske povijesti i promjene vlasti kroz stoljeća povezao je s odgovornošću upravljanja državom, njezinim vladajućim strukturama, industrijama i bankama. U tom je kontekstu, kao idealno uređenu državu spomenuo nekadašnju Dubrovačku Republiku. Kao veliki, ali neiskorišteni potencijal istaknuo je upravo strateški položaj naše države, ponajviše kao vrlo bitnu točku između Istoka i Zapada. Brojna prirodna blaga te blizinu planina i prekrasnog Jadranskog mora naglasio je kao naše ključne konkurentne prednosti, koje su ipak, zbog nedostatka inicijative menadžmenta i neprihvatanja odgovornosti u slučaju pogrešaka, i dalje nedovoljno realizirane. Kao kumulativna rješenja tih problema naveo je jačanje poduzetništva, inovativnost, hrabrost i odlučnost te snažnije povezivanje s potencijalnim investitorima. Istaknuo je da bi to zasigurno pridonijelo poboljšanju hrvatske situacije. Posljednje predavanje kongresa održao je doc. dr. sc. Zdenko Babić s Pravnog fakulteta. Profesor je brojnim analizama i statističkim podacima predočio studentima negativne trendove u Hrvatskoj: visoku nezaposlenost mladih (u Europi je viša samo u Grčkoj i Španjolskoj), pad životnog standarda i povećanje broja primatelja socijalne pomoći, pad povjerenja u državne institucije što izaziva i sve češće javne prosvjede itd. Korak prema naprijed, po njegovu mišljenju, leži u suočavanju s tim problemima, u oživljavanju investicija,

povećanju konkurentnosti, novim mjerama za pomoć onima koji su pogođeni krizom i što ravnomjernijim raspoređivanjem tereta krize, kako se jaz između siromašnih i bogatih ne bi dodatno produbio. Na primjeru Hrvatske i uz pomoću brojki, na taj su način, studenti dobili uvid u socijalne posljedice krize te (ne)adekvatnost odgovora ekonomske i socijalne politike na te deformacije.

Kongres studenata prava je u samo četiri godine postao jedan od zaštitnih projekata Udruge Pravnika. Pozitivni komentari i kritike nas ohrabruju za ulaganje dodatnih napora u osmišljavanje i pripremanje nadolazećih kongresa, za koje vjerujemo da će nastaviti doprinostiti kvaliteti studiranja na našem Fakultetu, kao i općem pravnom obrazovanju studenata.